

ทิวทัศน์เมืองโคราช : กรณีศึกษาผลงานจิตรกรรมของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ.1928-1932

The Cityscape of Korat : A Case Study of Paintings Created by Stuart Davis During 1928-1932

เจียมรัตน์ ปานอุบล¹

Received: November, 2015; Accepted: March, 2016

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษางานจิตรกรรม แนวบาסקินิยมของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ. 1928-1932 ในประเด็นที่เกี่ยวกับแนวคิดและเนื้อหา องค์ประกอบในภาพ การจัดภาพ ชุดสีและกลวิธีการระบายสี 2) สร้างสรรค์งานจิตรกรรม เรื่อง ทิวทัศน์เมืองโคราช : กรณีศึกษาผลงานจิตรกรรมของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ. 1928-1932 ด้วยสีอะคริลิกบนผ้าใบ กลุ่มตัวอย่างคือ ผลงานจิตรกรรม แนวบาסקินิยมของ สจวร์ต เดวิส เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์ตารางกริด แบบสังเกต แบบมีโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและผลงานสร้างสรรค์ของผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะ โดยใช้เทคนิคเคลฟายประยุกต์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษางานจิตรกรรมแนวบาסקินิยมของ สจวร์ต เดวิส ระหว่าง ค.ศ. 1928-1932 ประเด็นแนวคิดและเนื้อหาพบว่า มีแนวคิดจากสถานที่ประทับใจต่างกัน มากที่สุด รองลงมาคือบรรยากาศเงียบสงบในเมือง สถานที่พักผ่อนในเมืองและเทคโนโลยีในเมือง ตามลำดับ ประเด็นองค์ประกอบในภาพพบว่า องค์ประกอบที่เป็นรูปร่างใช้ในระดับมากที่สุด รองลงมาใช้น้ำหนักอ่อนแก่ เส้น และจุด ตามลำดับ ประเด็นการจัดภาพพบว่า การจัดภาพแบบกระจายเต็มภาพใช้ในระดับมาก รองลงมาจัดแบบเว้นพื้นที่รอบภาพ และจัดแบบใช้จุดนำสายตา ตามลำดับ ประเด็นชุดสีพบว่า สีที่ใช้บ่อยในทุก ๆ ภาพ ได้แก่ สีขาว น้ำเงิน ดำ เหลือง แดง ฟ้ำ ส้ม ชมพู เขียว น้ำตาล และเทา ตามลำดับ ซึ่งเป็นสีสด และประเด็นกลวิธีการระบายสี พบว่า การระบายสีเรียบใช้ในระดับมากที่สุด และระบายสร้างพื้นผิวรองลงมา

¹ 119 หมู่ 4 ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา 30130
E-mail: wannarat.s.panubol@gmail.com

2. การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม เรื่องทิวทัศน์เมืองโคราช ด้วยสีอะคริลิกบนผ้าใบ ประเด็นแนวคิดและเนื้อหาใช้บรรยากาศเงียบสงบในเมือง เป็นแรงบันดาลใจในระดับมาก ประเด็นองค์ประกอบในภาพใช้รูปร่างในระดับมาก รองลงมาเป็นน้ำหนักอ่อนแก่ ใช้เส้นและจุดในระดับปานกลาง ประเด็นการจัดภาพจัดแบบกระจายเต็มภาพในระดับมาก รองลงมาจัดแบบมีจุดนำสายตาและจัดแบบเว้นพื้นที่ระดับปานกลาง และน้อย ประเด็นชุดสี สีที่ใช้บ่อยและในปริมาณมาก ได้แก่ ขาว น้ำเงิน ดำ เหลือง แดง ฟ้ำ ส้ม ชมพู เขียว น้ำตาล และเทา ซึ่งเป็นสีสด และประเด็นกลวิธีการระบายสี ใช้การระบายสีเรียบเป็นส่วนใหญ่ มีการระบายแบบสร้างพื้นผิวเป็นบางส่วน

คำสำคัญ : ทิวทัศน์เมืองโคราช; ลัทธิบาศกนิยม; สจวร์ต เดวิส

Abstract

The purposes of this research were to study the cubism paintings of Stuart Davis between 1928-1932 in terms of thoughts and contents, elements, composition, colours, and painting techniques; to create the painting entitled “The Cityscape of Korat in Acrylic. The sample included Stuart Davis’s cubism paintings. Data was collected using grid table, structured observation checklist, structured interview, and researchers’ paintings. Delphi technique was applied to collected data from artistic specialist. Data was analyzed with percentage.

The findings revealed as follows.

Thoughts and contents in cubism painting of Stuart Davis between 1928-1932 reflected his impressive other locations mostly followed by placidity of town, relaxation places, and technology. Shapes were the most used elements in the paintings followed by values, lines, and dots. The overall composition was mostly found while intentional peripheral space and liner prospective were also little used. The mostly used colours in every painting included white, dark blue, yellow, red, blue, orange, pink, green, brown, and grey in intense tone. Flat wash was used rather than texture colouring.

The creation of the painting entitled “The Cityscape of Korat in Acrylic” was inspired by thoughts and contents in relation to placidity of town. As for painting visual elements, shapes were mostly used while values, lines, and dots were moderately used. Overall composition was mostly adopted rather than liner prospective and intentional peripheral space. The mostly used colours in every painting included white, dark blue, yellow, red, blue, orange, pink, green, brown, and grey in intense tone. Flat painting technique was mostly used while texting technique was used in some areas.

Keywords: Landscape of Korat; Cubism; Stuart Davis

บทนำ

มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เป็นวงจร ไม่สามารถที่จะบอกได้ชัดเจนว่าสิ่งใดมีอิทธิพลต่อสิ่งใดมากกว่ากัน สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความเป็นอยู่ของมนุษย์ และกิจกรรมของมนุษย์ก็เป็นตัวการสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม เมื่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงย่อมส่งผลกระทบต่อมนุษย์ให้เปลี่ยนแปลงอีก ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันและส่งผลต่อไปในอนาคต

ในสภาพสังคม ณ ปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมเมืองที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีสูง ทำให้คนสะดวกสบายขึ้น การใช้จ่ายสูงขึ้น จำนวนคนในเมืองมีมากขึ้น พื้นที่ว่างเปล่าน้อยลง ที่ดินราคาแพงที่อยู่อาศัยจะเป็นตึกสูง ๆ หนาแน่นบ้าง ที่พักอาศัยกลุ่มคนรายได้น้อยก็จะเป็นชุมชนแออัด สลัมบ้าง จากสภาพดังกล่าวส่งผลทางจิตใจมนุษย์มาก ไม่ว่าปัจจุบันสถิติที่ผู้ป่วยเป็นโรคเครียดและซึมเศร้ามีจำนวนมาก และผู้ป่วยส่วนใหญ่มีการดำรงชีวิตอยู่ในสภาพดังกล่าว

สจวร์ต เดวิส คือศิลปินผู้บุกเบิกนำทางไปสู่ศิลปะประชานิยมด้วยการนำลัทธินิยมมาสู่ศิลปะอเมริกัน และตั้งชื่อซ้ำ ๆ ให้กับาศกนิยมของเขาว่า “บาศกนิยมอาณานิคม” (Colonial Cubism) เป็นแบบอย่างบาศกนิยมเชิงวิเคราะห์ ที่ตัดทอนรูปทรงธรรมชาติที่แสดงถึงลักษณะสภาพแวดล้อมอเมริกา รวมทั้งชีวิตความเป็นอยู่แบบอเมริกัน โดยจัดภาพให้ดูแบบคล้ายกับจัดภาพโปสเตอร์ ขอบภาพคม ใช้สีตัดกัน บอกให้รู้ว่าศิลปินสนใจองค์ประกอบธรรมดา ๆ ที่ไม่สื่อความหมายอะไร มาจัดไว้ในผลงานศิลปะ โดยไม่คำนึงถึงเนื้อหาเรื่องราว แบบอย่างและต้นกำเนิดทางวัฒนธรรม ซึ่งพิสูจน์ให้เห็นว่ากลิ่นไอความเป็นศิลปะประชานิยมได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว ในผลงานจิตรกรรมของเขาพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เคยหยุดของสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน

และจากการได้สัมผัสรับรู้ผลงานจิตรกรรมรูปแบบบาศกนิยม สจวร์ต เดวิส ศิลปินชาวอเมริกัน ที่สร้างขึ้นระหว่าง ค.ศ. 1928-1932 ซึ่งแสดงออกเนื้อหาเกี่ยวกับเมืองกับสภาพแวดล้อมชุมชนผ่านสัญลักษณ์ต่าง ๆ ประกอบกันเป็นภาพทิวทัศน์เมือง โดยเน้นกลวิธีการวาดภาพแบบ 2 มิติ ที่เรียบง่ายและงดงาม และที่แสดงลักษณะเฉพาะของศิลปิน ที่แสดงถึงความสามารถในการใช้สติปัญญาและความรู้สึกประยุกต์แบบอย่างและแนวคิดของจิตรกรรมลัทธิบาศกนิยมมาพัฒนาให้เข้ากับยุคสมัยของตนเอง ได้อย่างน่าชื่นชม ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษา วิเคราะห์ผลงานดังกล่าว โดยใช้เนื้อหาของท้องถิ่นเมืองโคราชแสดงออกตามวิธีการของสจวร์ต เดวิส ด้วยสื่อะคริลิกบนผ้าใบ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษางานจิตรกรรมแนวบาศกนิยมของ สจวร์ต เดวิส ระหว่าง ค.ศ. 1928-1932 ในประเด็นที่เกี่ยวกับแนวคิด เนื้อหา องค์ประกอบในภาพ การจัดภาพ ชุดสี และกลวิธีระบายสี
2. เพื่อสร้างสรรค์งานจิตรกรรม เรื่อง ทิวทัศน์เมืองโคราช : กรณีศึกษาผลงานจิตรกรรมของ สจวร์ต เดวิส ค.ศ. 1928-1932 ด้วยสื่อะคริลิกบนผ้าใบ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์แนวบาสนิยมของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ. 1928-1932 จำนวน 15 ภาพ โดยตรวจสอบและคัดเลือกภาพผลงานจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลชั้นรอง (Secondary Data)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผลงานที่ได้รับการคัดเลือกจำนวน 8 ภาพ จากจำนวน 15 ภาพ โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการเลือกตามวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

2.1 ภาพที่สร้างขึ้น ในช่วงปี ค.ศ. 1928-1932

2.2 ภาพทิวทัศน์สิ่งก่อสร้าง

2.3 ภาพตัดทอน 2 มิติ ระบายสีแบนมีส่วนประกอบที่มองเห็นในภาพ ได้แก่ เส้น รูปร่าง และจุด

2.4 ภาพใช้ชุดสีที่สดใส แสดงน้ำหนักอ่อน - แก่

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ศึกษาผลงานจิตรกรรมแนวบาสนิยมของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ. 1928-1932 ในประเด็นที่เกี่ยวกับแนวคิดและเนื้อหาการจัดองค์ประกอบในภาพ การจัดองค์ประกอบภาพ ชุดสี กลวิธีระบายสี และศึกษาลักษณะแวดล้อมทิวทัศน์เมืองโคราช

ตัวแปรตาม ผลงานจิตรกรรม เรื่องทิวทัศน์เมืองโคราช : กรณีศึกษาผลงานจิตรกรรมของสจวร์ต เดวิส ระหว่าง ค.ศ. 1928-1932 ด้วยสีอะคริลิกบนผ้าใบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิคม กุบแก้ว (นิคม, 2544) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์ของ ปอล เซซาน ในประเด็นเรื่องราว รูปแบบ กลวิธีในการสร้างงาน และโครงสร้างของภาพ ซึ่งได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างภาพผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์ที่สร้างขึ้น ระหว่างปี ค.ศ. 1889-1906 จำนวน 25 ภาพ โดยนิคม กุบแก้ว ตั้งสมมติฐานในการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เรื่องราวที่ปรากฏในภาพทิวทัศน์อันเป็นเรื่องราวหลักของภาพ ได้แก่ ต้นไม้ ภูเขา โขดหิน แม่น้ำ ลำธาร ทุ่งราบ ท้องฟ้า และสิ่งก่อสร้าง

2. รูปแบบจะเป็นการลดทอนรูปทรง ให้เป็นทรงกระบอก ทรงเหลี่ยมหรือทรงลูกบาศก์

3. กลวิธีในการสร้างงาน ศิลปินจะแสดงออกด้วยการแต้มสีที่ละน้อยในลักษณะเป็นเส้นขนานในแนวทแยงหรือแนวนอนอีกทั้งเป็นระนาบเล็ก ๆ และระนาบใหญ่

4. โครงสร้างของภาพผลงานของ ปอล เซซาน จะมีลักษณะสีที่สว่างสดใส ศิลปินจะใช้สีอ่อนและสีแก่วางอยู่ใกล้กันเพื่อให้เกิดมิติตื้นลึก การจัดภาพมีทั้งลักษณะดูคล้ายภาพแบบสองข้างเท่ากันและแบบไม่เท่ากัน

จากการศึกษาพบว่า ปอล เซซาน มักใช้เรื่องราวจากธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ในการสร้างสรรค์ผลงาน รูปแบบที่เซซานมักนำมาสร้างสรรค์นั้น มีเพียง 3 รูปแบบ คือ รูปแบบเลียนแบบธรรมชาติ รูปแบบลดทอนรูปทรง และรูปแบบปรับเปลี่ยนรูปทรง ในด้านกลวิธีการระบาย เซซาน ใช้วิธีการระบายเป็นเส้นและเป็นแผ่นในแนวตั้ง แนวเอียงซ้ายและเอียงขวา เป็นส่วนใหญ่ในด้านโครงสร้างที่ใช้ในการสร้างภาพ ประกอบด้วย การใช้คุณภาพแบบสองข้างไม่เท่ากันมากกว่าคุณภาพเท่ากัน เส้นที่มีการนำมาใช้มากที่สุดคือ เส้นที่เกิดจากขอบ รองลงมาคือเส้นที่เกิดขึ้นจริง ส่วนเส้นเชิงนัยใช้น้อยที่สุด รูปทรงที่ใช้มากที่สุดคือรูปทรงเรขาคณิต และรูปทรงธรรมชาติ การใช้สีส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสีเย็นที่ครอบครองพื้นที่ภาพมากที่สุด รองลงมาคือสีอุ่น และสีกลาง ในด้านมิติมีการสร้างความลึก 3 วิธี ได้แก่ การจัดวางตำแหน่งที่ต่างกันของวัตถุในภาพ การกำหนดขนาดที่แตกต่างกันของวัตถุในภาพ และการใช้ค่าน้ำหนักสีที่แตกต่างกันของวัตถุ ส่วนบริเวณว่างที่มีพื้นที่ระหว่างรอยละ 10 - 20 เป็นส่วนใหญ่จึงหะในภาพส่วนใหญ่ใช้แบบซ้ำ ๆ รองลงมาคือแบบสลับ โดยมีทิศทางจากซ้ายไปขวามากที่สุด รองลงมามีทิศทางจากล่างขึ้นบน จากบนลงล่างและจากขวาไปซ้าย ตามลำดับ ในการสร้างความกลมกลืนเป็นการกลมกลืนทางสีมากที่สุด รองลงมาคือความกลมกลืนทางพื้นผิว กลมกลืนทางเส้น และกลมกลืนทางรูปทรงตามลำดับ

สุดใจ ไชยพันธุ์ (สุดใจ, 2543) ทำการวิจัย เรื่อง จินตนาการจากการเปลี่ยนแปลงในธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่า การเจริญทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคมมนุษย์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายในสภาพแวดล้อมทั้งมนุษย์และธรรมชาติ ความมั่งคั่ง ความอุดมสมบูรณ์และความสมดุลในธรรมชาติที่กำลังจะสูญไปอย่างน่าใจหาย วิกฤติการณ์แห่งนี้ ความผันแปรหลายอย่างส่งผลกระทบต่อและก่อให้เกิดความเดือดร้อนกับมวลมนุษย์อย่างมากมายไปทั่วมุมโลกได้ใช้กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมเพื่อแสดงออกถึงเรื่องการเปลี่ยนแปลงจากความเสื่อมสลายของรูปทรงในธรรมชาติผ่านจินตนาการ อารมณ์ ความรู้สึก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด การเขียนภาพทิวทัศน์จากงานวิจัยที่ศึกษาเป็น เรื่องราวหลักของภาพ ได้แก่ ต้นไม้ ภูเขา โขดหิน แม่น้ำ ลำธาร ทุ่งราบ ท้องฟ้า และสิ่งก่อสร้าง ใช้รูปแบบการลดทอนรูปทรงให้เป็นทรงกระบอก ทรงเหลี่ยม หรือลูกบาศก์ ใช้เส้นลักษณะต่าง ๆ เช่น เส้นขนาน ในแนวทแยง เส้นนอน เป็นกลวิธีการสร้างงาน การใช้สี ใช้สีอ่อนและสีเข้มวางอยู่ใกล้กัน เพื่อให้เกิดมิติตื้นลึก การจัดภาพมีลักษณะคุณภาพ แบบสองข้างเท่ากันและไม่เท่ากัน รูปทรงที่ใช้มากที่สุดคือรูปทรงเรขาคณิตและรูปทรงธรรมชาติ

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือประกอบด้วย

1. ผลงานจิตรกรรม ภาพทิวทัศน์เมืองโคราช : กรณีศึกษาผลงานจิตรกรรมของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ. 1928-1932 ด้วยสีอะคริลิกบนผ้าใบ จำนวน 4 ภาพ
2. แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews) เป็นรายบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นคำถามแบบมีโครงสร้างใช้ร่วมกับการเก็บข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟายประยุกต์ (Applied Delphi Technique)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 1

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์ศัณเมืองของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ. 1928-1932 จากจำนวน 15 ภาพ มีกระบวนการสร้างดังนี้

1. คัดเลือกผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์ศัณเมืองของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ. 1928-1932 จากจำนวน 15 ภาพ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้รับรอง
2. ศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลจากผลงาน 15 ภาพ ในประเด็นเกี่ยวกับแนวคิดและเนื้อหา องค์ประกอบภาพ การวิเคราะห์ชุดสี การจัดภาพ และกลวิธีการระบายสี
3. กำหนดแนวคิดและเนื้อหาผลงาน
4. ถ่ายทอดความคิดในรูปแบบภาพร่าง (Sketched Layout)
5. สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม เรื่อง ภาพทิวทัศน์เมืองโคราช : กรณีศึกษาผลงานจิตรกรรมของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ. 1928-1932 ด้วยสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 80 x 90 เซนติเมตร
6. นำเสนอผลงานที่สร้างสรรค์ เพื่อความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

รูปที่ 1 ภาพผลงานกลุ่มตัวอย่าง

รูปที่ 2 สภาพแวดล้อมเมืองโคราช

รูปที่ 3 ร่าง

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขึ้นที่ 1

1. ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ครั้งที่ 1 จำนวน 4 ภาพ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (อาจารย์สมชาย วัชรสมบัติ อาจารย์ไมตรี หอมทอง คิลปินอิสระ และอาจารย์โรจน์ จรุงจิตวิวัฒน์ อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตเพาะช่าง)

2. แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews) เป็นรายบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นคำถามแบบมีโครงสร้างใช้ร่วมกับการเก็บข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟายประยุกต์ (Applied Delphi Technique)

รูปที่ 4 ผลการสร้างสรรค์ครั้งที่ 1

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์	ภาพที่.....
ชื่อโครงการวิจัย : ทิวทัศน์เมืองโคราช : กรณีศึกษาผลงานของ สจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ. 1928-1932	
ชื่อ-สกุลผู้ให้สัมภาษณ์ : วันเดือนปีที่สัมภาษณ์ :	
เวลา :สถานที่ :ครั้งที่	
สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสัมภาษณ์	
เพศ..... อายุ	อาชีพ
ตำแหน่งทางวิชาการ	
ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์	
1. ผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์เมืองโคราชภาพนี้มีลักษณะแบบอย่างลัทธิาศกนิยมเชิงวิเคราะหหรือไม่ อย่างไร?	
.....	
2. แนวคิดและเนื้อหาในงานจิตรกรรมภาพนี้ มีความคล้ายคลึงกับ สจวร์ต เดวิส หรือไม่ อย่างไร?	
.....	
3. องค์ประกอบในภาพในงานจิตรกรรมภาพนี้มีความเหมือนหรือใกล้เคียงกับ สจวร์ต เดวิส หรือไม่ อย่างไร?	
.....	
4. เป็นการจัดภาพในงานจิตรกรรมฯ ภาพนี้ มีความเหมือนหรือใกล้เคียง กับสจวร์ต เดวิสหรือไม่ อย่างไร?	
.....	
5. การใช้ชุดสีในงานจิตรกรรมฯ ภาพนี้ มีความเหมือนหรือใกล้เคียงกับสจวร์ต เดวิส หรือไม่ อย่างไร?	
.....	
6. ลักษณะกลวิธีการระบายสีในงานจิตรกรรมฯ ภาพนี้เป็นไปตามเทคนิคการระบายสีของกับ สจวร์ต เดวิส หรือไม่ อย่างไร?	
.....	
7. ความเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับผลงานในภาพรวม	
.....	

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือขึ้นที่ 2

1. ศึกษาแนวคิด เนื้อหา รูปแบบ และวิธีการสร้างงาน ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลัทธิบาบคานิยม กำหนดโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์และขอบเขตของเนื้อหา ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย
2. สร้างแบบสัมภาษณ์และขอบเขตของเนื้อหา เสนออาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และนำกลับมาแก้ไข

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือขึ้นที่ 2

1. แบบสัมภาษณ์รอบที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับลัทธิบาบคานิยมในประเด็น แนวคิดและเนื้อหา องค์ประกอบภาพ การวิเคราะห์ชุดสี การจัดภาพ และกลวิธีการบรรยายสี ลักษณะคำถามเป็นลักษณะเชิงลึก (In-Depth Interview) ตรวจสอบโดยคุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ รองศาสตราจารย์พิระพงษ์ กุลพิศาล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัช ตราชู ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยหาความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

2. แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 และ 3 มีเนื้อหาเดียวกันทุกประการ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เชี่ยวชาญได้ทบทวนคำถามเดิมของตัวเองอีกครั้ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัยนำเครื่องมือในการวิจัย คือ ผลงานจิตรกรรมของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ. 1928-1932 เข้ากระบวนการ เทคนิคเดลฟายประยุกต์ (Applied Delphi Technique) ใช้แบบสัมภาษณ์ และผลงานจำนวน 4 ภาพ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ อาจารย์สมชาย วัชรสมบัติ ศิลปินอิสระ อาจารย์ไมตรี ทอมทอง ศิลปินอิสระ และอาจารย์นิโรจน์ จรุงจิตวิวัฒน์ โดยมีขั้นตอนคือ แนะนำตัวผู้วิจัยเพื่อสร้างความเข้าใจ เพื่อนำเสนอเรื่องราวและวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นเก็บข้อมูลตามเทคนิคเดลฟายประยุกต์ โดยนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตอบคำถามตามแบบสัมภาษณ์ให้คำแนะนำที่ละเอียดขึ้น ด้วยการสัมภาษณ์ในคำถามเดียวกัน ซึ่งมีประเด็นคำถาม ดังนี้

- ประเด็นที่ 1 ผลงานในภาพรวมสอดคล้องกับงานวิจัย (ภาพทิวทัศน์เมืองโคราช : กรณีศึกษาผลงานจิตรกรรมของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ.1928-1932) หรือไม่ อย่างไร
- ประเด็นที่ 2 แนวคิดและเนื้อหาในภาพจิตรกรรมภาพนี้ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- ประเด็นที่ 3 องค์ประกอบภาพในงานจิตรกรรม ภาพนี้ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- ประเด็นที่ 4 การจัดภาพในจิตรกรรมภาพนี้ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- ประเด็นที่ 5 การใช้ชุดสีในจิตรกรรมภาพนี้ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- ประเด็นที่ 6 ลักษณะกลวิธีการบรรยายสีในจิตรกรรมภาพนี้ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
- ประเด็นอื่น ๆ เกี่ยวกับผลงานในภาพรวม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จัดหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษาโดยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟายประยุกต์ (Applied Delphi Technique) นำมาสังเคราะห์

เป็นข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ. 1928-1932 ภาพทิวทัศน์เมืองโคราช : กรณียภาพผลงานจิตรกรรมของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ. 1928-1932 ด้วยสื่อะคริลิกบนผ้าใบ จำนวน 4 ภาพในชุดแรก เพื่อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาพทิวทัศน์เมืองโคราช : กรณียภาพผลงานจิตรกรรมของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ. 1928-1932” มีกลุ่มตัวอย่าง เป็นผลงานภาพจิตรกรรม ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเป็นผลงานจิตรกรรม จำนวน 4 ภาพ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบด้วยเทคนิคเดลฟายประยุกต์ (Applied Delphi Technique) แล้วสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ จำนวน 2 ภาพ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ. 1928-1932 จำนวน 8 ภาพ พบว่า

1.1 แนวคิดและเนื้อหา พบว่า ศิลปินต้นแบบใช้สถานที่ประทับใจต่างกันและบรรยากาศเงียบสงบในเมืองในระดับมากที่สุด สังเกตได้จากเนื้อหาในภาพส่วนใหญ่เป็นสถานที่ประทับใจต่างกัน ได้แก่ ร้านกาแฟ ท่าเรือ เมืองนิวยอร์ก เป็นต้น ประกอบกับบรรยากาศเงียบสงบในเมืองที่สังเกตว่า ในภาพเมืองไม่มีผู้คนสัญจรไปมา ไม่มีรถยนต์พาหนะ จึงทำให้บรรยากาศดูเงียบสงบ

1.2 องค์ประกอบภาพ พบว่า ศิลปินต้นแบบใช้รูปร่างเป็นองค์ประกอบในระดับมากที่สุด ได้แก่ รูปสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมของอาคารต่าง ๆ ในเมือง องค์ประกอบเส้นใช้ในระดับรองลงมา ได้แก่ เส้นตรงแนวนอน เส้นทแยง เส้นโค้ง เส้นอิสระ ใช้ในการสร้างพื้นผิว บนผนังอาคาร บริเวณท้องฟ้าและบริเวณพื้นถนนใช้น้ำหนักอ่อนแก่ ในระดับปานกลาง โดยใช้ในบางส่วนของภาพ เช่น การวางน้ำหนักอ่อนไว้ด้านหน้า น้ำหนักเข้มอยู่ด้านหลัง น้ำหนักเข้มอยู่ด้านหน้า น้ำหนักอ่อนอยู่ด้านหลัง ทำให้มองดูมีมิติลึกเข้าไปข้างใน ใช้จุดในระดับน้อยใช้ในการสร้างพื้นผิว บริเวณพื้นบางส่วน

1.3 การจัดภาพ พบว่า ศิลปินต้นแบบใช้การจัดภาพแบบกระจายเต็มภาพในระดับมากที่สุด ได้แก่ การวางแบบอาคารต่าง ๆ ไว้ชิดขอบซ้ายขวาทั้งสองด้าน วางรูปอาคารให้ทับซ้อนกันทั่วทั้งภาพ โดยอาคารที่มีขนาดเล็กอยู่ด้านหลัง และอาคารที่มีขนาดใหญ่กว่าอยู่ด้านหน้า การจัดแบบมีจุดนำสายตาใช้ในระดับปานกลาง โดยใช้เส้นทแยงนำสายตา วางรูปอาคาร เส้นของถนน เป็นต้น การจัดแบบเว้นพื้นที่รอบภาพในระดับปานกลาง เช่นกัน ได้แก่ วางรูปอาคารห่างจากขอบทั้งสองด้านให้รูปภาพอยู่บริเวณกลางภาพ โดยเน้นบริเวณรูป ใช้ชุดสีอ่อน บริเวณพื้นใช้ชุดสีเข้ม หรือบริเวณรูปใช้ชุดสีเข้มบริเวณพื้นใช้ชุดสีอ่อน

1.4 การใช้ชุดสี พบว่า ศิลปินต้นแบบใช้ชุดสีทั้งหมด 11 สี ได้แก่ สีเขียว เหลือง ส้ม น้ำเงิน ฟ้า แดง ชมพู ขาว ดำ เทา น้ำตาล โดยใช้สีขาวบ่อยที่สุด พบในทุกภาพ รองมาเป็นสีน้ำเงิน ดำ เหลือง แดง ฟ้า ส้ม ชมพู เขียว น้ำตาล และเทา ตามลำดับ

1.5 ลักษณะกลวิธีการระบายสี พบว่า กลวิธีการระบายสีที่ใช้ในปริมาณมากคือ กลวิธีการระบายเรียบ ใช้ระบายบริเวณรูปอาคารวัตถุต่าง ๆ และบริเวณพื้น กลวิธีการระบายแบบสร้างพื้นผิว

ใช้ในปริมาณรองลงมา โดยใช้เส้นลักษณะต่าง ๆ รูปเรขาคณิต สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม จุดสร้างพื้นผิว บริเวณบางส่วนของผนังอาคาร ถนน ท้องฟ้า

2. การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม เรื่อง ภาพทิวทัศน์เมืองโคราช : กรณีศึกษาผลงานจิตรกรรมของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ. 1928-1932 ด้วยสีอะคริลิกบนผ้าใบ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 แนวคิดและเนื้อหา ในงานจิตรกรรมภาพนี้มีแนวคิดคล้ายคลึงกับ สจวร์ต เดวิส ในเรื่องแนวคิดส่วนเนื้อหา ผู้วิจัยนำเอาพื้นถิ่นของเมืองโคราชเข้าไปในงาน

2.2 องค์ประกอบภาพ ในงานจิตรกรรมภาพนี้มีความคล้ายคลึงกับ สจวร์ต เดวิส บางส่วน เพราะศิลปินต้นแบบมีความเป็นกลุ่มก้อนสูง ผู้วิจัยนำเอาเนื้อหาย่อยเข้าสู่เนื้อหาใหญ่

2.3 การจัดภาพ ในจิตรกรรม ผู้วิจัยจัดภาพแบบเว้นพื้นที่ว่างให้มีความสำคัญพอ ๆ กันกับรูป และมุ่งเน้นไปที่เนื้อหา เรื่องราว พยายามถ่ายทอดเรื่องราวเมืองโคราชเข้าไป

2.4 การใช้ชุดสี ในงานจิตรกรรมมีความคล้ายคลึงกับชุดสีของ สจวร์ต เดวิส ในการใช้ชุดสีทั้งโทนสีร้อนและโทนสีเย็น

2.5 ลักษณะกลวิธีการระบายสี ในภาพจิตรกรรมมีความคล้ายคลึงตามเทคนิคการระบายสีของ สจวร์ต เดวิส เป็นอย่างมากในการใช้เทคนิคระบายเรียบ การสร้างพื้นผิวด้วยเทคนิคซ้อนทับ ควรมีการทดลองการทึบคราบบ้าง

อภิปรายผล

การศึกษาผลงานจิตรกรรมผลงานจิตรกรรมของสจวร์ต เดวิส ระหว่างปี ค.ศ. 1928-1932 จำนวน 8 ภาพ จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ผลการสังเคราะห์ประเด็นที่ศึกษา แนวคิด เนื้อหา องค์ประกอบในภาพ การจัดภาพ ชุดสี และกลวิธีการระบายสี ทำให้ได้รับความรู้ที่จะนำไปสร้างสรรค์ผลงานสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิคม กุบแก้ว (นิคม, 2544) ที่พบว่า เรื่องราวที่ปรากฏในภาพทิวทัศน์อันเป็นเรื่องราวหลักของภาพ ได้แก่ ต้นไม้ ภูเขา ไร่นา แม่น้ำลำธาร ทุ่งราบ ท้องฟ้า และสิ่งก่อสร้างรูปแบบที่จะเป็นการลดทอนรูปทรงให้เป็นทรงกระบอก ทรงเหลี่ยม หรือทรงลูกบาศก์ กลวิธีในการสร้างงานศิลปินจะแสดงออกด้วยการแต้มสีที่ละน้อยในลักษณะเป็นเส้นขนานในแนวทแยงหรือแนวนอน อีกทั้งเป็นระนาบเล็ก ๆ และระนาบใหญ่

รูปที่ 5 ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นที่ 1 ครั้งที่ 2 ทิวทัศน์เมืองโคราช หมายเลข 1 สีอะคริลิกบนผ้าใบ 80 x 100 cm.

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์เรื่องเมืองโคราชด้วยสีอะคริลิกบนผ้าใบของผู้วิจัย จำนวน 2 ภาพ เป็นการนำผลการวิเคราะห์มาสร้างสรรค์โดยปรับให้เข้ากับบริบทของทิวทัศน์เมืองของ จังหวัดนครราชสีมา กับสถานที่ประทับใจหลายแห่ง ประกอบด้วย ธรรมชาติตามลักษณะของภูมิประเทศ รวมถึงความแตกต่างของรูปแบบสถาปัตยกรรมที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมชีวิตความเป็นอยู่

แนวคิดและเนื้อหา ได้นำสถานที่ประทับใจหลาย ๆ แห่งในเมืองโคราชมารวมกับบรรยากาศเงียบสงบในเมืองมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งาน

องค์ประกอบในภาพจะเป็นรูปร่างรูปทรงของสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในรูปแบบรูปเรขาคณิตและรูปทรงอิสระ โดยนำเส้นลักษณะต่าง ๆ มาสร้างเป็นพื้นผิวในส่วนที่เป็นรายละเอียดและสร้างจุดนำสายตา ใช้น้ำหนักอ่อนแก่สร้างความแตกต่างของตึก อาคาร สิ่งก่อสร้างอื่น เพิ่มความเป็นมิติ

การจัดภาพ จัดแบบกระจายเต็มภาพ แบบเว้นพื้นที่รอบภาพ และจัดแบบมีจุดนำสายตา

ชุดสี ชุดสีที่ใช้ประกอบด้วย สีเหลือง สีส้ม สีแดง สีน้ำเงิน สีน้ำตาล สีเขียว สีขาว สีเทา สีฟ้า สีชมพู และสีครีม โดยใช้ชุดสีโทนเย็นที่ผ่านการผสมของสีตรงข้ามและสีขาวบริเวณพื้นที่ว่าง โดยใช้ชุดสีเข้ม ส่วนพื้นรูปที่เป็นรูปทรงต่าง ๆ ใช้สีอ่อนเพื่อสร้างจุดสนใจ ใช้วิธีทำให้ภาพมีขอบคมเพื่อแยกกับพื้นออกจากกัน

กลวิธีการระบายสี ใช้แบบระบายเรียบเป็นส่วนใหญ่และระบายสร้างพื้นผิวในบางส่วน

รูปที่ 6 ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นที่ 2 ครั้งที่ 2 ทิวทัศน์เมืองโคราช หมายเลข 2 สีอะคริลิกบนผ้าใบ 80 x 100 cm.

บทสรุป

การสร้างสรรคผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์เมืองโคราชด้วยสีอะคริลิกบนผ้าใบของผู้วิจัย จำนวน 2 ภาพ เป็นการนำผลการวิเคราะห์มาสร้างสรรคโดยปรับให้เข้ากับบริบทของทิวทัศน์เมืองของจังหวัด นครราชสีมา กับสถานที่ประทับใจหลายแห่ง ประกอบด้วย ธรรมชาติตามลักษณะของภูมิประเทศรวมถึง ความแตกต่างของรูปแบบสถาปัตยกรรมที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมชีวิตความเป็นอยู่ สู่ถึงทิวทัศน์เมืองโคราช ในแง่มุมต่าง ๆ โดยเฉพาะทิวทัศน์ที่เป็นสิ่งก่อสร้าง ดึก อาคารต่าง ๆ สัญลักษณ์ของเมืองโคราช ซึ่งผู้เสนอต้องถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมเมืองโคราชให้เห็นถึงคุณค่าทางสุนทรียภาพ จากสภาพแวดล้อมและวัตถุโดยใช้ภาพสิ่งก่อสร้างเมืองโคราช อีกทั้งเพื่อเป็นการแสดงภาพลักษณ์ของจังหวัด และเผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณีให้เป็นที่รู้จักกับนักท่องเที่ยวและคนทั่วไป สื่อให้เห็นคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม และแสดงสำนึกในการรักท้องถิ่น การแสดงคุณค่าของเมืองโคราชผ่านชบวนการทางจิตรกรรมแบบบาบาคินนิยม ที่เรียบง่าย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง ทิวทัศน์เมืองโคราช : กรณีศึกษาผลงานจิตรกรรม ของสจวร์ต เดวิส ระหว่าง ปี ค.ศ. 1928-1932 ในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเอาใจใส่ การให้คำปรึกษา แนะนำเป็นอย่างดี จาก รองศาสตราจารย์พระพงษ์ กุลพิศาล ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.โกสุม สายใจ รวมทั้งคณาจารย์ผู้สอน ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.วิสูตร โพธิ์เงิน ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการ ทุก ๆ ท่าน อันได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิสิษฐ์ พันธุ์เทียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณ พิเชฐพฤกษ์ เป็นกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ประมินทร์ ตั้งมีเป็นกรรมการและเลขที่เสียสละเวลา ในการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ขอบพระคุณ ท่านอาจารย์สมชาย วัชรสมบัติ อาจารย์ไมตรี หอมทอง และอาจารย์นิโรจน์ จรุงจิตวิวัฒน์ ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์เครื่องมือในการวิจัย ดร.อิทธิพัทธ์ ชริมลันทีเย ผู้ให้คำปรึกษา แนะนำในระหว่างการทำวิจัย

ขอบพระคุณพี่น้องทุกท่านที่ศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครเจ้าพระยา ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

ขอบพระคุณครอบครัวที่ให้การสนับสนุน ทั้งกำลังใจ กำลังใจ ที่ดีตลอดเวลานุญอันเกิด จากคุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอบแด่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

นิคม กุบแก้ว. (2544). จิตรกรรมภาพทิวทัศน์ : กรณีศึกษางานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์ของปอล เซซาน.

ปริญญาณิพนธ์ ศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒน์

สุดใจ ไชยภักดิ์. (2543). จินตนาการจากการเปลี่ยนแปลงในธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์หลักสูตร ปริญญา ศิลปะบัณฑิต สาขาจิตรกรรม ภาควิชาจิตรกรรม บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร